

Møte torsdag den 16. mars kl. 13.56

President: R u n e J . S k j æ l a a e n

D a g s o r d e n (nr. 18):

1. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) (Innst. O. nr. 28 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 35 (2005-2006))
2. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringar i forbrukerkjøpsloven (lovregulering av straumavtalar) (Innst. O. nr. 37 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 114 (2004-2005) og Ot.prp. nr. 7 (2005-2006))
3. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i vegtrafikkloven og jernbaneloven m.m. (avholdsplikt og promillegrense mv.) (Innst. O. nr. 36 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 39 (2005-2006))
4. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) (Innst. O. nr. 28 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 35 (2005-2006))

Solveig Horne (FrP) [13:57:17] (ordfører for saken): Endringsforslagene i denne proposisjonen er i sin helhet en følge av EUs vedtatte endringer i Schengen-konvensjonen.

Endringene i SIS, som er en forkortelse for Schengen informasjonssystem, inngår som et ledd i EUs felles tiltak for å forebygge og bekjempe terrorhandlinger. Nå er Norge folkerettslig forpliktet til å gjennomføre disse endringene i norsk lovgivning.

Stortinget har i sitt møte tidligere i dag gitt samtykke til en slik endring. Noen av de forslagene som Odelstinget skal vedta i dag, er utvidet adgang til SIS for påtalemyndighetene og utlendingsmyndighetene. I dag har kun politimyndighetene tilgang til hele systemet, og utlendingsmyndighetene har begrenset tilgang.

Komiteen er enig i departementets forslag om en slik utvidelse av lovverket, og vi viser til at dette vil øke effektiviteten i det internasjonale politisamarbeidet, for derved å oppklare flere straffesaker med internasjonale forgreiningar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 177)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringar i forbrukerkjøpsloven (lovregulering av straumavtalar) (Innst. O. nr. 37 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 114 (2004-2005) og Ot.prp. nr. 7 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ingrid Heggø (A) [13:59:42] (ordfører for saka): Det har lenge vore behov for eit sett med reglar som klargjer for kundane kva rettar dei har når det gjeld kjøp av straum, og når det gjeld tilfelle av straumbrot eller spenningsfeil. Dei nye lovtillagga i forbrukarkjøpslova vil gi kundane moglegheit til å halda tilbake betaling, krevja prisavslag eller krevja erstatning.

Eg er glad for at komiteen er samd med Arbeidarpartiet i at reguleringa av straumavtalar skal inngå i forbrukarkjøpslova, slik at reglane om straumavtalar vert meir tilgjengelege og meir kjende for forbrukarane. Samtidig vert det ei lovfesting av klagenemnder, som alle energiselskapa på ein eller annan måte må vera knytte til. Den eksisterande elklagenemnda skal framleis vera eit viktig forum for å finna løysingar utanfor domstolane.

Ein samla komite finn grunn til å streka under at ein ikkje må stengja av straumen for tidleg – men heller ikkje for seint. At ein ikkje bør stengja av straumen for tidleg, heng saman med at det å stengja han er eit svært alvorleg skritt. Forbrukaren får ikkje lenger tilgang til eit naudsynt gode. Med den nye lovendinga presiserer ein derfor at stenging ikkje kan skje dersom det er fare for liv, helse eller betydelege tingskadar. Er det sprengkulde, kan ein ikkje slå av straumen, av den enkle grunn at leidningsnettet då vil frysa, og det kan føra til betydelege tingskadar. Med denne avgjerda tek vi vare på både forbrukaren og huseigaren.

Nettselskapet bør ikkje venta urimeleg lenge med å stengja av straumen, for då vil forbrukaren opparbeida ein vesentleg straumrestanse og ei uhandterleg gjeld før stenginga vert sett i verk. Vi er kjende med at enkelte nettselskap faktisk har venta fleire år før dei har stengt av straumen. Ved eit tilfelle i Nesodden kommune var restansen på 83 000 kr – gjeld opparbeidd over tre år. Enkelte vil hevda at det faktisk vert spekulert i å stengja av straumen seint, av di sosialkontoret uansett betaler heile restansen, for elles vert det ingen straum. Om det er spekulasjon eller ikkje – ein slik praksis skal det verta slutt på.

Nettselskapa har eit svært effektivt inkassomiddel i det å kunna stengja av straumen, og dei er i tillegg monopolistar. Derfor presiserer vi i ein merknad her korleis tolkinga skal vera. Som sagt, med lovforslaget tek ein altså vare på ønsket om at stenging ikkje skal skje for tidleg, bl.a. gjennom krav om vesentleg kontraktsbrot og nærare varslingsrutinar.

Lovforslaget inneheld derimot ikkje reglar som kan motverka at nettselskapa ventar urimeleg lenge før dei stengjer av straumen. Skulle dette verta eit problem også i framtida, bør Regjeringa vurdere lovgivingstiltak for å

motverka ein slik praksis. Eit alternativ her kan vera at nettselskapa i slike tilfelle ikkje kan krevja stengingsgebyr eller opningsgebyr. Det vil vera eit incitament for selskapa til ikkje å venta urimeleg lenge.

Komiteen vil også presisera at nettselskapa ikkje har nokon førsterett til å få dekt straumrestansen. Nettselskapa har ein forretningsmessig risiko når dei leverer på kreditt, på lik linje med andre som leverer varene sine på kreditt, dvs. at straumrestansar fell inn under dekningslova og er uprioritert restanse. Såleis kan nettselskapa ikkje krevja å få innbetalt heile restansen før dei startar med å levera straum att – eventuelt trekkjer tilbake trusselen om stenging. Det skal eit vesentleg misleghald til for å kunna stengja, og når beløpet er innbetalt, slik at det ikkje lenger er eit vesentleg misleghald, då skal ein få levert straum.

Det vil alltid vera tilfelle der forbrukaren ikkje klarer å gjera opp for seg. Vi har alt sagt at varsel om stenging skal koma i god tid. Vi kunne ha lagt oss på den praksisen som dei har i Sverige, med automatisk kopi til sosialkontora ved andre gongs varsel og ved varsel om stenging. Komiteen har likevel valt å lata omsynet til personvern vega tyngst, då svært mange purringar ikkje har si årsak i manglande betalingsevne, men like gjerne i ei forgløyming. Det vi har regulert, er at det for ettertida skal gå tydeleg fram av alle stengingsvarsel kvar ein kan søkja hjelp, og at ein om nødvendig kan søkja hjelp på sosialkontoret.

Eit moment som ikkje er teke med i merknadane, er nettselskapa sin rett til å belasta forbrukaren for faste nett-kostnader som ikkje er direkte knytte til forbrukaren, når straumen er avstengd. Dette bør takast opp att ved ein gjennomgang av kileordninga.

Når Stortinget no vedtek at reguleringa av straumavtalar skal inngå i forbrukarkjøpslova, sikrar vi at forbrukaren sin rett når det gjeld kraftmarknaden, vert lovfesta, og at alle i bransjen må følgja dei same reglane. Det har dei ikkje måtta hittil. Endringane vil føra til ei tydeleggjering og styrking av forbrukaren si rettsstilling. Då Stortinget sist behandla forbrukarkjøpslova, var det eit viktig poeng for Arbeidarpartiet å sikra forbrukarane eit betre rettsvern. Dette vert følgt opp med dette lovforslaget. Eg er glad for at Stortinget – med brei støtte frå alle partia – i dag går inn for å gi forbrukaren eit betre rettsvern på dette området.

Solveig Horne (FrP) [14:05:12]: Det er også en glede for Fremskrittspartiet at det er en samlet komite som legger reguleringen av strømvavtalar inn i forbrukerkjøpsloven. Det er et stort behov for å få en lovregulering på dette området, og det er også viktig å få lovfestet forbrukerens rettigheter. En får da styrket forbrukerrollen. Vi slår fast i lovverket i dag at strøm generelt er en vare, og forbrukeren vet at han kan finne sine rettigheter i forbrukerkjøpsloven.

Det har vært en kald vinter, og i flere aviser har en kunnet lese om forskjellige eksempler på stenging av strøm. Det er viktig å tydeliggjøre reglene for stenging. Strøm er et nødvendighetsgode, og det er viktig å sikre forbrukerne på den måten at grensen for å stenge av strømmen blir ty-

deligere. Med den presiseringen vi gjør i dag, skal ikke stenging skje hvis det er fare for liv, helse eller betydelige tingskader, eller hvis forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stenging. Nettselskapene blir også forpliktet til å informere forbrukeren om at en kan søke hjelp på sosialkontoret.

Det har også vært en debatt om manglende levering ved strøbrudd – om det er manglende levering, eller om det er en forsinkelse. En strømvavtale er en løpende avtale om leveranse av strøm, og de færreste av oss vet vel, eller klarer å skjønne, forskjellen på om det er et strøbrudd, eller om det er en forsinkelse. Fremskrittspartiet mener i denne saken at «mangel på leveranse» i hvert fall er et mye bedre begrep enn «forsinkelse».

Til slutt: Denne lovreguleringen må ikke bli en unnskyldning for nettselskapene til å skru opp prisene på nettleien. I høringsuttalelsene og i departementets vurderinger er det vist en liten bekymring for økte kostnader for forbrukeren i form av økt nettleie. Forbrukerrådet sa selv under høringen at økte forbrukerrettigheter koster penger.

Med de kalde vintrene – for ikke å glemme de kalde somrene, som vi også har i dette landet – og med en varslet kraftkrise mener Fremskrittspartiet at denne lovreguleringen også må ses i sammenheng med en god energipolitikk, der en sikrer økt kraftproduksjon og en edruelig avgiftspolitikk. Det må være statens rolle å sikre forbrukerne tilgang til kraft til akseptable priser.

Vi i Fremskrittspartiet vil i denne saken vise til vårt alternative statsbudsjett, der vi har foreslått en reduksjon av elavgiften, og også til et Dokument nr. 8-forslag der vi foreslår en reduksjon av elavgiften i perioder med høye strømpriser.

Vi har gjentatte ganger foreslått en gjennomgang av beregninger av nettleien og en innskjerping av NVEs regelverk på dette området. I Fremskrittspartiets alternative budsjett har vi også foreslått en betydelig økning i fondet for utjevning av nettleien.

Fremskrittspartiet er veldig positivt til denne lovreguleringen. Forbrukerne får rettigheter som de har krav på, men vi vil allikevel få gi utrykk for en bekymring over økte kostnader for forbrukeren. Det må staten ta på alvor.

André Oktay Dahl (H) [14:08:33]: Saksordføreren og Fremskrittspartiets representant har sagt det meste som er å si, så da vil det jo være kortslutning av meg å «være lang» i denne saken.

Det er gledelig at forbrukerne gis økt vern ved kjøp av strøm, i pakt med det arbeidet som ble igangsatt av den forrige regjeringen, som munnet ut i det lovforslaget som den nye regjeringen har lagt frem, og som behandles her i dag. Klargjøringen av den type rettigheter var et sentralt mål, fordi de tilstandene som har vært for veldig mange forbrukere, og det de har opplevd og fortsatt opplever, er noe som kanskje vil minne om tekstilstander. Leveranse av strøm er et av de viktigste behovene å få dekket, og konsekvensene hvis strømmen stenges eller det foreligger forsinkelse, kan være store, ikke minst for eldre mennesker og for småbarnsforeldre. I hvilken grad dette her i dag innebærer avslutningen på eller en videreføring av arbei-

det med å styrke forbrukernes rettsstilling, sa saksordføreren lite om.

Etter snart et halvt år i regjeringskontorene har dessverre flertallsregjeringen stort sett brukt sitt flertall til å sørge for at det *ikke* er blitt lettere for flertallet av folk å være forbrukere. Verken innenfor konkurransepolitikken, moderniseringspolitikken, samferdselspolitikken, utdanningspolitikken eller næringspolitikken har man en aktiv politikk for å styrke forbrukerne, men snarere en aktiv politikk for å reversere det meste og en aktiv retorikk for å tildekke hva man gjør.

Men saksordføreren innlegg i dag var for så vidt et lite stearinlys i den mørke tunnelen. Derfor utfordrer jeg henne til på vegne av regjeringspartiene til å avklare om de vil sørge for at forbrukernes stilling i kraftmarkedet fremover fortsatt skal styrkes, og ikke minst hvordan. Har man noen strategi for å sikre effektivisering av nettverksamheten? Hvordan vil man sikre lavere nettleie? Og ikke minst: Har man noen planer om å sørge for at selskaper som driver mindre effektivt, får færre muligheter til å velte kostnader over på forbrukerne?

Olav Gunnar Ballo (SV) [14:10:45]: Jeg synes saksordføreren har gitt en veldig grei framstilling av saken, og slik sett hadde jeg egentlig ikke trengt å ta ordet. Grunnen til at jeg likevel gjør det, er Fremskrittspartiets innlegg. Det fikk meg til å reflektere over det som her beskrives som et behov for å redusere norske avgifter med hensyn til strøm og strømleveranser.

Jeg studerte selv i utlandet, i Tyskland, og opplevde hvor enormt forskjellig tilnærmingen er i ulike land når det gjelder omsetning av strøm, og tiltak, ikke minst, for å redusere prisene til den enkelte, rett og slett fordi strøm i mange land er veldig dyrt. Det er faktisk ganske rimelig i Norge. Det man ser, er i mye sterkere grad en forbrukertilpasning: I andre land skrur lyset av i rom som ikke er i bruk, det står ikke på hele tiden i oppganger, osv. Det jeg registrerer, er at her kan en gå i kjellere i borettslag og se at lyset står på hele tiden, en kan gå på loftet og se at det lyser. Dette er ikke et veldig sterkt indisium på at Fremskrittspartiet har rett i sin hypotese om at avgiftene på dette området er altfor høye. Derimot er det et klart tegn på at vi i Norge forbruker strøm på en måte som er svært uhensiktsmessig, og som igjen medfører at man får et økt kraftbehov. Her burde man etter hvert ha sett på tiltak rettet inn mot forbrukerne, gjerne tiltak tilrettelagt i regi av staten, for å få til energiøkonomisering i Norge.

Thomas Breen (A) [14:12:21]: Jeg synes denne saken er så viktig at jeg har lyst til å si noe om den. Jeg synes ikke den har fått sin fortjente plass «i sola» i media, for denne saken berører jo alle oss mennesker som bruker strøm, og det vil i praksis si nesten samtlige i dette landet.

Strøm er og kommer til å være et nødvendighetsgode, og strøm kjøpes og selges som en vare i et marked. Det er derfor fint at vi nå i dag også behandler denne varen på lik linje med andre varer, og får avtaler om kjøp og salg av strøm inn under forbrukerkjøpsloven. Etter mitt syn er denne saken viktig. Og hvorfor det? Jo, det vil sikre at vi

som forbrukere får et styrket forbrukervern gjennom at en nå kan klargjøre og skjerpe vilkårene for stengning, at vi som forbrukere etter nærmere vilkår kan holde en betaling, kreve prisavslag eller kreve erstatning hvis nettselskapet bryter strømavtaler. Og det at vi nå også får en lovfestet tvisteløsningsmekanisme, er med på å styrke rettsvernet for forbrukerne.

I tillegg tror jeg at denne loven byr på noen utfordringer. En av dem er hvor langt man som forbruker kan forvente at nettselskapene skal gå i forhold til å sikre nettet sitt. Det som er sikkert, er at man kommer til et punkt hvor kostnader med å sikre nettet mot alle mulige forhold blir samfunnsøkonomisk urasjonelt. Jeg tror at grenseoppgangen mellom hva vi som forbrukere kan forvente av leveranser, og hvor mye nettselskapet kan beskytte seg mot naturskapte fenomener som lyn og ekstremvær, blir utfordringen.

Så litt til det som var Fremskrittspartiets bekymring med hensyn til at nettleien kan øke. På denne bakgrunn vil jeg komme med noen kommentarer til den merknaden de har skrevet sammen med Høyre, der de sier at «det må stilles økte krav til effektiv og sikker nettdrift», samtidig som de forventer at dette bidrar til lavere nettleie. Det blir i mitt hode det samme som å si: Jeg vil kjøpe Mercedes, men jeg vil bare betale for en Lada. Det henger ikke helt sammen.

Men alt i alt er jeg fornøyd, fordi vi nå sikrer et sterkt forbrukervern på et så viktig nødvendighetsgode som strøm.

Statsråd Knut Storberget [14:14:50]: Det var representanten Dahl som provoserte meg til å ta ordet, for saksordføreren og de andre debattantene har kartlagt og redegjort for hva forslaget innebærer. Men det medfører ikke riktighet at den rød-grønne regjeringa nå liksom har parkert spørsmålet om forbrukerpolitikk og forbrukerrettigheter – snarere tvert imot. Hvis man går tilbake i historien til det som er selve grunnloven når det gjelder spørsmålet om forbrukerkjøp – nemlig forbrukerkjøpsloven – som vi nå tangerer, er det nettopp disse partiene som nå sitter i regjering, som var pådrivere når det gjaldt å gjøre den best mulig for forbrukerne. Jeg var sjøl saksordfører for den i Stortinget, og husker hvordan grensedragningen var i forhold til de spørsmålene.

Greit nok – det var den forrige regjeringa som la grunnlaget i forhold til den endringen vi nå er inne i, men man bør ikke ut fra det trekke den konklusjonen at de rød-grønne partiene i den nåværende regjering skal være mindre interessert i å gjøre noe i forhold til forbrukerne. Vi har flere forbrukerpolitiske utfordringer som vil komme fra Regjeringa. Spørsmålet om bolig har allerede barne- og likestillingsministeren tatt opp. Boligeieres og boligleieres vern i forhold til spørsmålet om mangelinnsigelser er også et av en rekke områder hvor vi mener at dette er viktig lovgivning å ta fatt på.

Men jeg må minne om at når det gjelder spørsmålet om å komme til Stortinget med konkrete lovendringer som bl.a. vil styrke forbrukerne, må det utarbeides forslag. Vi skal ha høringsprosesser som gjerne varer i tre måneder.

Jeg hilser den utålmodigheten som gjør seg gjeldende fra opposisjonen opp imot forbrukere, hjertelig velkommen, men man må iallfall la arbeidet få gå sin gang, slik at man får presentert det i Stortinget.

Det er ikke grunnlag for, ut fra denne behandling, å si at Regjeringa ønsker å nedprioritere forbrukerne – snarere tvert imot.

Sverre Myrli (A) [14:16:53]: Dette er veldig bra. Det som nå forhåpentligvis blir vedtatt i dag, vil styrke strømkundenes situasjon betraktelig.

Saksordføreren nevnte et skrekkeeksempel fra Akershus. Det er dessverre mange tilsvarende eksempler, hvor nettselskapene venter så lenge at strømkunden opparbeider seg gjeld i titusenkroneklassen. Dette er feil. Den som er i en slik situasjon, blir selvfølgelig presset opp i et hjørne og har til slutt ikke noe valg.

Mange kommuner har meldt tilbake fra sosialtjenesten at dette er et stort problem for mange. Med det som blir gjort i dag, kan vi forhåpentligvis sikre forbrukeren bedre vern enn det han har hatt tidligere. Jeg er også glad for det justisministeren sier, at en kontinuerlig skal se på forbrukernes rettigheter i dette spørsmålet.

Jeg vil legge til én ting, som for så vidt ikke har noe med dagens lovendring å gjøre. En grunn til at mange strømkunder opparbeider seg stor gjeld, er dagens lovgivning innenfor energisektoren, hvor den enkelte forbruker, når han flytter til et nytt sted – eller for så vidt uansett – sjøl må tegne strømabonnement hos en strømleverandør. I tillegg til nettbiten, som det er monopol på, må forbrukeren bestille strøm fra en strømleverandør. Hvis vedkommende ikke gjør det, er nettselskapet pliktig til å levere strøm til vedkommende. Jeg tror det kalles pliktlevering, eller noe slikt. Da tar nettselskapet en pris pr. kWh som er astronomisk mye høyere enn hva markedsprisen på strøm er. Opp i 60–70 øre pr. kWh tar nettselskapene av dem som ikke er klar over dette regelverket.

Mange av dem som har havnet i et uføre med å opparbeide seg strømgjeld, og som til slutt opplever at nettleverandøren skrur av strømmen, har også dette problemet med at de sitter og betaler en svært høy pris pr. kWh.

I det videre arbeidet med forbrukernes spørsmål innenfor energisektoren bør en også se på den problemstillingen, og i alle fall sørge for at nettselskapene er pliktige til å informere strømkundene på en mye bedre måte enn de gjør i dag. Jeg er sikker på at det er hundrevis, tusenvis av strømabonnenter rundt omkring som ikke er klar over dette, og som betaler en altfor høy strømpris til nettleverandøren.

André Oktay Dahl (H) [14:20:08]: Jeg konstaterer at man ikke ønsker å svare på et eneste spørsmål verken fra Høyre eller fra Fremskrittspartiet når det gjelder forbrukerrettigheter, utover det som allerede er fremlagt, og at man forholder seg taust til de tre spørsmålene som vi har stilt om hva som skal skje fremover – etter å ha fremmet én sak som kun er en blåkopi av hva den forrige regjeringen la fram.

Justisministeren har til nå gitt signaler om det aller meste på sitt område, men Regjeringen gir ikke et eneste konkret signal i forhold til hvordan man skal styrke forbrukernes stilling i kraftmarkedet videre, hvordan man skal effektivisere nettvirksomheten, eller hvordan man skal hindre at kostnadene veltes over på forbrukeren.

Det har tatt seks måneder å få fremmet én sak, som er en oppfølging av den tidligere regjeringens sak. Da synes jeg det hadde vært hyggelig om statsråden kunne være noenlunde konkret når det gjelder forbrukernes rettigheter fremover, og ikke bare se bakover.

Presidenten: Ingen flere har bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, se side 178)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i vegtrafikkloven og jernbaneloven m.m. (avholdsplikt og promillegrense mv.) (Innst. O. nr. 36 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 39 (2005-2006))

Elisabeth Aspaker (H) [14:21:46]: Bakgrunnen for dette lovforslaget er et ønske om og behov for en opprydding i avholdspliktloven for å få et mer oversiktlig, helhetlig og oppdatert lovverk når det gjelder avholdsplikt og promillegrenser.

En samlet komite støtter overføring av gjenstående avholdspliktbestemmelser for jernbanevirksomhet og vegtransport til sektorlovgivningen, ved å oppdatere de aktuelle avholdspliktbestemmelsene i henholdsvis vegtrafikkloven og jernbaneloven. Tilsvarende endringer er tidligere gjort når det gjelder avholdsbestemmelser for personer med tjeneste innenfor sektorer som luftfart, sjøtransport og Forsvaret. Ved overføring av avholdsbestemmelsene for vegtransport til vegtrafikkloven oppnår vi også at avholdspliktreglene i framtiden vil gjelde for Svalbard og Jan Mayen. Det burde være betryggende når vi vet hvordan befolkningen og aktiviteten på Svalbard generelt og i Longyearbyen spesielt har utviklet seg. Som en konsekvens av denne siste overføringen til sektorlovgivningen kan nå avholdspliktloven oppheves i sin helhet. Det innebærer en forenkling for dem dette angår, fordi det blir færre lover å forholde seg til.

Komiteen har enstemmig gitt sin tilslutning til de foreslåtte endringene i vegtrafikkloven og jernbaneloven m.m. når det gjelder pliktmessig avhold. Målet er å styrke trafiksikkerheten og beskytte personer og gods mot den risiko som yrkesmessig transport i ruspåvirket tilstand kan medføre. Vegtrafikkloven har strenge straffebestemmelser om ruspåvirket kjøring generelt, og for yrkessjåfører spesielt. I øvrige transportsektorer har avholdsplikten vært avgrenset til personer som i næring har ansvar for befordring av passasjerer og gods.

Komiteen sier seg enig i departementets vurdering av at det er forskjell i funksjonen mellom personell som overvåker veg, og sikkerhetspersonell på jernbane, der

(Aspaker)

trafikkstyringssentralen har en direkte rolle i regulering og styring av selve trafikken.

En samlet komitee slutter seg til den foreslåtte innskjerpselsen av promillegrensen fra 0,5 til 0,2 promille samt til å innføre forbud mot etterfølgende alkoholnyttelse mv. for den som tjenestegjør som fører eller utfører andre oppgaver knyttet til sikkerheten på jernbanen. Dette innebærer for øvrig at promillegrensen for jernbanepersonell blir mer i samsvar med tilsvarende lovgivning for andre transportgrener.

Lovforslaget innebærer videreføring av dagens 8-timersgrense, dvs. at avholdsplikten gjelder i tjenestetiden og i et tidsrom på åtte timer før tjenesten begynner. Bestemmelsen er felles for yrkestransportører innen veg-, luft-, jernbane- og skipsfart. Komiteen har for øvrig ingen merknader til den foreslåtte definisjonen av tjenestetid og mener det er hensiktsmessig at denne nå tas inn i selve lovteksten.

For å få en mer effektiv håndheving av de nye lovbestemmelsene og styrke sikkerheten ved transport av personer og gods på bane, støtter komiteen forslagene om en hjemmel i jernbaneloven til å foreta alkotest, utåndingsprøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse, og en generell hjemmel til å innføre en sertifiseringsordning for fører og øvrig jernbanepersonell med sikkerhetsansvar samt regler om tilbakekall mv. av sertifikater. Forslaget om å gi politiet hjemmel til å utføre alkotest, utåndingsprøve og blodprøve mv. i forbindelse med kontroll av avholdspliktreglene for jernbaneverksomhet er en videreføring og utvidelse av bestemmelsene i avholdspliktloven.

Komiteen slutter seg enstemmig til det framlagte forslaget og har for øvrig ingen merknader.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 179)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da skal Odelstinget votere i sakene nr. 1–3.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om
Schengen informasjonssystem (SIS)

I

I lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd ny bokstav i skal lyde:

i) *angivelse av om vedkommende har rømt fra frihetsberøvelse*

Første ledd bokstav i og j blir nye bokstav j og k.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Det kan også registreres opplysninger om følgende gjenstander:

- a) stjalne eller på annen måte forsvunne kjøretøyer med et sylindervolum på over 50 ccm, *båter og luftfartøyer,*
- b) stjalne eller på annen måte forsvunne tilhengere med egenvekt på over 750 kg, *campingvogner, industriutstyr, utenbords båtmotorer og containere,*
- c) stjalne eller på annen måte forsvunne skytevåpen,
- d) stjalne eller på annen måte forsvunne blankodokumenter,
- e) stjalne eller på annen måte forsvunne eller ugyldiggjorte utstedte legitimasjonsdokumenter som f.eks. pass, identitetskort, førerkort, *oppholdstillatelser og reisedokumenter,*
- f) stjalne eller på annen måte forsvunne eller ugyldiggjorte registreringsbevis og *nummerskilter for kjøretøyer,*
- g) pengesedler (med registrerte nummer),
- h) *stjalne eller på annen måte forsvunne verdipapirer og betalingsmidler som f.eks. sjekker, kredittkort, obligasjoner og aksjer.*

§ 8 første punktum skal lyde slik frem til nr. 1:

Det er adgang til å registrere opplysninger om personer, kjøretøyer, *båter, luftfartøyer og containere* med henblikk på observasjon eller målrettet kontroll

§ 11 skal lyde:

§ 11. Utveksling av opplysninger som ikke formidles via SIS

Den registeransvarlige kan utveksle opplysninger som ikke formidles via SIS (supplerende opplysninger). Slik utveksling kan bare skje for å tjene det formålet opplysningene er gitt for, og det er nødvendig for å gjennomføre de tiltak en melding gir grunnlag for. Behandlingen av supplerende opplysninger for øvrig reguleres av lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering og lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger, med unntak av de særlige slettereglene i § 20 syvende ledd.

§ 12 første ledd ny bokstav b og c skal lyde:

- b) *påtalemyndighet*
- c) utlendingsmyndighet med ansvar for behandling av visumsøknader, behandling av tillatelser til opphold, og ellers ved håndheving av utlendingsloven med hensyn til de opplysninger som er lagt inn i medhold av § 7 nr. 2 og § 6 annet ledd bokstav d og e for å gjennomføre bestemmelsene om personbevegelse i konvensjonen om gjennomføring av Schengenavtalen.

§ 13 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) utlendingsmyndighet i saker som nevnt i § 12 første ledd bokstav c

§ 20 femte ledd skal lyde:

Opplysninger om gjenstander som er registrert i medhold av § 9, skal ikke oppbevares lenger enn ti år.

§ 20 sjette ledd skal lyde:

Opplysninger om gjenstander som er registrert i medhold av § 8, skal ikke oppbevares lenger enn fem år.

§ 20 syvende ledd skal lyde:

Supplerende opplysninger som nevnt i § 11, skal ikke oppbevares lenger enn det som er nødvendig for formålet med registreringer. Slike opplysninger skal likevel slettes senest ett år etter at meldingen om vedkommende person eller gjenstand er slettet i SIS. Slettingsplikten i annet punktum gjelder ikke dersom opplysningene er gitt av norske myndigheter eller i en melding fra utenlandske myndigheter som har utløst tiltak fra norske myndigheter.

Gjeldende syvende ledd utgår.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i forbrukerkjøpsloven
(lovregulering av strømvavtaler)

I

I lov 21. juni 2002 nr. 34 om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2 Lovens anvendelse i noen særlige forhold

Loven gjelder for

- a) bestilling av ting som skal tilvirkes (tilvirkningskjøp)
- b) levering av vann
- c) kjøp av fordringer eller rettigheter
- d) avtale med et nettselskap om overføring av elektrisk energi.

Loven gjelder ikke for

- a) kjøp av fast eiendom
- b) avtale om oppføring av bygning eller annet anlegg på fast eiendom
- c) avtale med en krafleverandør om levering av elektrisk energi. Kapittel 5 om forsinkelse gjelder likevel ved forsinket oppstart av levering av elektrisk energi. Bestemmelsene i § 61 a om nemndsbehandling av visse tvister gjelder også for slike avtaler
- d) avtale som pålegger den part som skal levere tingen, også å utføre et arbeid eller annen tjeneste, dersom dette utgjør den overveiende del av hans eller hennes forpliktelser.

§ 33 nytt andre ledd skal lyde:

Gjelder det avtale med nettselskap om overføring av elektrisk energi (jf. § 2 første ledd bokstav d), kan forbrukeren kreve erstatning for tap som følge av mangelen. Dette gjelder likevel ikke så langt nettselskapet godtgjør at mangelen skyldes hindring som nevnt i § 24 annet ledd. Reglene ellers i § 24 gjelder tilsvarende.

Noverande andre ledd vert nytt tredje ledd.

Ny § 48 a skal lyde:

§ 48 a Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi

Nettselskapet kan avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi dersom det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra forbrukerens side i en avtale som nevnt i § 2 første ledd bokstav d. Stenging kan likevel ikke skje hvis

- a) det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller
- b) forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen, som ikke er åpenbart grunnløse.

Før stenging kan skje, skal nettselskapet sende forbrukeren et skriftlig varsel om stenging. Varselet skal angi

- a) at stenging ikke vil skje dersom forbrukeren betaler innen fire uker regnet fra den dato varselet ble sendt,
- b) at forbrukeren bør ta snarlig kontakt med nettselskapet dersom stenging kan medføre fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller dersom forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen,
- c) at forbrukeren kan bli pålagt å dekke nødvendige kostnader i forbindelse med en stenging og eventuell gjenåpning av forbrukerens anlegg,
- d) at forbrukeren kan ta kontakt med sosialtjenesten i den kommunen forbrukeren har fast bosted, for å avklare om sosialtjenesteloven kapittel 5 gir rett til økonomisk stønad for å avhjelpe situasjonen.

Dersom sosialtjenesten innen fristen i annet ledd annet punktum bokstav a har meddelt skriftlig at den tar på seg ansvaret for å oppfylle forbrukerens forpliktelse, kan stenging ikke skje.

Nettselskapet kan kreve at forbrukeren dekker nødvendige kostnader i forbindelse med en stenging og eventuell gjenåpning av forbrukerens anlegg. Nødvendige kostnader knyttet til utarbeiding og sending av varsel etter annet ledd kan kreves dekket selv om stenging ikke finner sted. Nettselskapet kan ikke kreve å få dekket sine kostnader

etter første og annet punktum dersom det har opptrådt i strid med bestemmelsene i første til tredje ledd.

Bestemmelsene i § 45 om heving ved kontraktsbrudd fra forbrukerens side gjelder ikke. Bestemmelsen i § 55 om forventet kontraktsbrudd gjelder ikke ved forventet kontraktsbrudd fra forbrukerens side.

Ny § 61 a skal lyde:

§ 61 a Nemndsbehandling av visse tvister

Ved avtale mellom nettselskaper, kraftleverandører eller en organisasjon for slike selskaper på den ene siden, og på den annen side Forbrukerrådet eller en annen organisasjon som representerer forbrukere, kan det opprettes en eller flere nemnder for behandling av tvister om

- a) avtaler som nevnt i § 2 første ledd bokstav d om overføring av elektrisk energi
- b) avtaler som nevnt i § 2 annet ledd bokstav c om levering av elektrisk energi
- c) tilknytning av forbrukerens elektriske installasjon til distribusjonsnett.

Partene kan forelegge avtalen for Kongen til godkjenning. Har Kongen godkjent nemndsavtalen, gjelder bestemmelsene i tredje til femte ledd.

En forbruker kan kreve nemndsbehandling av enhver tvist hvor nemnda er kompetent, såfremt forbrukeren har saklig interesse i å få nemndas uttalelse i saken.

Så lenge en tvist er til behandling i nemnda, kan ikke en part bringe den inn for de alminnelige domstolene. En tvist anses for å være til behandling fra det tidspunktet begjæringen om klagebehandling er kommet inn til nemnda. En sak som nemnda har realitetsbehandlet, kan bringes direkte inn for tingretten.

Nettselskaper og kraftleverandører som er tilknyttet nemnda, plikter å opplyse skriftlig om adgangen til nemndsbehandling ved utsending av faktura.

II

I lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister skal § 1 fjerde ledd lyde:

Loven gjelder ikke kjøp av fast eiendom eller avtaler om elektrisk energi som nevnt i forbrukerkjøpsloven § 61 a første ledd bokstav a til c.

III

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) skal § 4-1 annet ledd nytt nr. 8 lyde:

8. tilslutning til nemndsordning som nevnt i forbrukerkjøpsloven § 61 a. Slikt vilkår kan også stilles overfor selskaper som tidligere er gitt konsesjon.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i vegtrafikkloven og jernbaneloven m.m. (avholdsplikt og promillegrense mv.)

I

Lov 16. juli 1936 nr. 2 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel oppheves.

II

I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk gjøres følgende endringer:

§ 22 a første ledd nr. 1 skal lyde:

1) det er grunn til å tro at han har overtrådt bestemmelsene i § 22 eller § 22 b,

§ 22 a annet ledd første punktum skal lyde:

Dersom resultatet av alkotesten eller andre forhold gir grunn til å tro at fører av motorvogn har overtrådt bestemmelsene i § 22 eller § 22 b, kan politiet fremstille ham for utåndingsprøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse for å søke å fastslå påvirkningen.

§ 22 a tredje ledd annet punktum skal lyde:

Blodprøve kan tas av lege, sykepleier eller bioingeniør.

Ny § 22 b skal lyde:

§ 22 b. Pliktmessig avhold

Den som fører motorvogn i stilling eller yrke som medfører befordring av personer eller gods, må i tjenestetiden ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel.

Tjenestetiden omfatter tidsrommet fra den tid da vedkommende i henhold til sine tjenesteplikter påbegynner utførelsen av slikt arbeid som stillingen krever og inntil arbeidet avsluttes. Forbudet gjelder også i et tidsrom av 8 timer før tjenestetiden begynner.

III

I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel I A skal lyde:

Kapittel I A. Fører og annet personell ved jernbane mv.

§ 3 a. (*Alkoholpåvirkning mv.*)

Ingen må føre eller forsøke å føre rullende materiell

1. med en alkoholkonsentrasjon i blodet som er større enn 0,2 promille, eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet,
2. med en større alkoholkonsentrasjon i utåndingsluft enn 0,1 milligram per liter luft,
3. under påvirkning av et annet berusende eller bedøvende middel enn alkohol, eller
4. når sykdom, legemidler, tretthet eller lignende årsak gjør han eller hun uskikket til å utføre tjenesten på betryggende måte.

Villfarelse med hensyn til alkoholkonsentrasjonens størrelse fritar ikke for straff. Forbudet gjelder tilsvarende for den som utfører eller forsøker å utføre oppgaver knyttet til sikkerheten ved jernbane.

Den som forbudet i første ledd gjelder for, må ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel i de første seks timer etter at tjenesten er avsluttet, når vedkommende forstår eller må forstå at det kan bli politiettersforskning på grunn av utførelsen av tjenesten. Dette forbudet gjelder likevel ikke etter at blodprøve eller utåndingsprøve er tatt, eller politiet har avgjort at slik prøve ikke skal tas.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om hvem som omfattes av denne bestemmelsen.

§ 3 b. (*Pliktmessig avhold mv.*)

Den som fører rullende materiell, må i tjenestetiden ikke nyte alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Tjenestetiden omfatter tidsrommet fra vedkommende i henhold til sine tjenesteplikter påbegynner utførelsen av slikt arbeid som stillingen krever og inntil arbeidet avsluttes. Forbudet gjelder tilsvarende for den som utfører eller forsøker å utføre oppgaver knyttet til sikkerheten ved jernbane.

Forbudet gjelder også i et tidsrom av 8 timer før tjenesten begynner.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om hvem som omfattes av denne bestemmelsen.

§ 3 c. (*Alkotest, utåndingsprøve, blodprøve*)

Politiet kan ta alkotest (foreløpig blåseprøve) av en person

1. som det er grunn til å tro har overtrådt bestemmelsene i §§ 3 a og 3 b,
2. som med eller uten egen skyld er innblandet i en jernbaneulykke eller jernbanehendelse, eller
3. når det blir krevd som ledd i kontroll av jernbanedriften.

Dersom resultatet av alkoholtesten eller andre forhold gir grunn til å tro at bestemmelsene i §§ 3 a eller 3 b er overtrådt, kan politiet fremstille personen for utåndings-

prøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse for å søke å fastslå påvirkningen. Slik fremstilling skal i alminnelighet finne sted for den som nekter å medvirke til alkotest.

Utåndingsprøve tas av politiet. Blodprøve kan tas av lege, sykepleier eller bioingeniør. Klinisk legeundersøkelse foretas når det er mistanke om påvirkning av andre midler enn alkohol eller andre særlige grunner taler for det.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om undersøkelser som nevnt i paragrafen her.

§ 3 d. (*Kompetansekrav til fører og annet personell med oppgaver knyttet til sikkerheten ved jernbane*)

Fører av rullende materiell og annet personell som skal utføre oppgaver knyttet til sikkerheten ved jernbane må oppfylle de vilkår som tilsynsmyndigheten fastsetter om kvalifikasjoner, alder, helse, fysisk og psykisk skikkethet, vandel, edruskap, utdanning, opplæring og trening m.m. Tilsynsmyndigheten kan kreve at personell nevnt i første punktum skal ha sertifikat som viser at de oppfyller vilkårene.

Tilsynsmyndigheten kan gi nærmere forskrifter om hvilke personellgrupper som skal omfattes av første ledd, samt regler om utstedelse og fornyelse av sertifikat mv.

§ 3 e. (*Tilbakekall av sertifikater mv.*)

Tilsynsmyndigheten kan tilbakekalle et sertifikat etter § 3 d første ledd for bestemt tid, inntil videre eller for resten av gyldighetstiden, dersom innehaveren i eller utenfor tjeneste gjør seg skyldig i forseelse av betydning for tjenesten eller om han ellers ikke fyller vilkårene for å gjøre den tjeneste sertifikatet gjelder.

Sertifikat skal tilbakekalles for minst ett år dersom innehaveren blir ilagt straff for overtredelse av forbudet i §§ 3 a eller 3 b. Dersom innehaveren tidligere i de siste 5 år er ilagt straff for en av de nevnte overtredelser, skal sertifikatet tilbakekalles for alltid.

Når tilsynsmyndigheten finner grunn til å anta at det foreligger et forhold som kan begrunne tilbakekall, kan den straks sette sertifikatet ut av kraft inntil spørsmålet om tilbakekall er avgjort. Er det innledet politiettersforskning mot innehaveren, har politiet tilsvarende adgang til å sette sertifikatet foreløpig ut av kraft, men ikke for lengre tid enn 3 uker uten samtykke fra tilsynsmyndigheten.

Tilsynsmyndigheten kan fastsette nærmere bestemmelser om tilbakekall av sertifikater etter paragrafen her, samt i enkeltvedtak sette ned tilbakekallstiden under minstetiden fastsatt i annet ledd, når det foreligger særdeles formildende omstendigheter og tilbakekall for så lang tid som fastsatt vil virke urimelig hardt.

Når et sertifikat er tilbakekalt eller satt ut av kraft, skal dokumentet innleveres til tilsynsmyndigheten.

§ 22 nytt annet ledd skal lyde:

Den som uaktsomt eller forsettlig overtrer forbudet i §§ 3 a eller 3 b, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år. Overtredelse er forseelse.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 16. juli 1936 nr. 2 § 4 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel, gjelder også etter at loven her har trådt i kraft.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til § 37 a i Stortingets forretningsorden?

– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.35.
